

Nederland vs. de Verenigde Staten

Een vergelijking van studies naar
alcoholgebruik onder jongeren en
jong volwassenen.

Bachelorverslag
Veiligheid en
gezondheidspsychologie

Auteur: B. Afram
Plaats en datum : Enschede
augustus 2008

Begeleiders:
Dr. H. Boer
Dr. J.M. Gutteling

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inleiding	3
2. Methoden	5
2.1 <i>Dataverzameling</i>	5
2.2 <i>Samenstelling van het literatuurkader</i>	5
2.2.1 <i>Inclusiecriteria Amerikaanse Literatuur</i>	6
2.2.2 <i>Inclusiecriteria Nederlandse Literatuur</i>	6
2.3 <i>Classificatie en selectie</i>	7
3. Resultaten	7
3.1 <i>Analyses van de Nederlandse literatuur</i>	9
3.1.1 <i>Onderzoeken betreffende biologische factoren</i>	9
3.1.2 <i>Onderzoeken betreffende psychologische factoren</i>	9
3.1.3 <i>Onderzoeken betreffende sociale factoren</i>	10
3.1.4 <i>Gebruikte methoden</i>	11
3.1.5 <i>Wetenschappers en instituten</i>	12
3.2 <i>Analyses van de Amerikaanse literatuur</i>	13
3.2.1 <i>Onderzoeken betreffende biologische factoren</i>	13
3.2.2 <i>Onderzoeken betreffende psychologische factoren</i>	13
3.2.3 <i>Onderzoeken betreffende sociale factoren</i>	15
3.2.4 <i>Gebruikte methoden</i>	16
3.2.5 <i>Wetenschappers en instituten</i>	16
4. Conclusie	17
Referentielijst	21
Bijlagen	24

Samenvatting

Wereldwijd wordt regelmatig onderzoek uitgevoerd naar alcoholgebruik in het algemeen, maar ook onder jongeren en jong volwassenen. Zodoende is er een behoorlijk kader samen te stellen van artikelen die zich op de een of andere manier bezig houden met het nuttigen van alcoholische drank onder de jongere lagen van de bevolking. Ondanks de aandacht voor alcoholconsumptie onder adolescenten en studenten, blijft het probleem voortbestaan. Het doel van dit verslag was om een vergelijking te trekken gebaseerd op een selectie van onderzoeksartikelen uit Nederland en de V.S., die zich richt op alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen. Doormiddel van het vergelijken van de geselecteerde artikelen op een aantal inhoudelijke aspecten, kan bepaald worden of onderzoekers uit beide landen wellicht van elkaar kunnen leren in het kader van onderzoek naar alcoholgebruik onder jongeren. Kijkend naar de geselecteerde artikelen ziet men dat Nederland en de Verenigde Staten niet voor elkaar onderdoen wat betreft de methodologische aspecten. Wel is het zo dat men in zowel de Nederlandse als de Amerikaanse studies ziet dat de gekozen onderwerpen en contexten beïnvloedt lijken te worden door maatschappelijke aspecten uit dat land. Er is dus een lichte neiging waar te nemen in beide landen naar bepaalde onderwerpen die, wellicht, maatschappelijk relevanter zijn.

Abstract

All over the world research is being conducted on alcohol use, not only among adults, but also among adolescents and students. By now there is a rather large frame of research that focuses on alcohol use among the younger parts of the worlds population. This existing framework consists of articles that cover alcohol use in many contexts. Despite the attention that is given to alcohol use among adolescents and young adults, the problem of excessive alcohol consumption among these categories still endures. The aim of this study was to compare a selection of Dutch and US articles concerning alcohol use among those groups. To address the important differences in research of both countries, the analysis covered the used methods, topics and other qualitative aspects of the articles. By means of this comparison, it was possible to establish if there are crucial differences between research that is conducted in those countries, and to consequently see if the Dutch and US scientists could possibly learn from each other regarding research on alcohol use among adolescents and young adults. The comparison of the selected articles show that both countries do *not* differ very much as regards of the methodological aspects of their research. There is, however, a slight tendency noticeable in both countries towards certain topics and contexts in which the research is conducted.

Alcoholgebruik onder jongeren wordt een steeds groter probleem in landen over de gehele wereld. Verschillende prevalentie onderzoeken en metingen laten zien dat er in de laatste jaren een stijging is in het aantal jongeren dat drinkt en de frequentie van drinken. Ook begint de jeugd op jongere leeftijd met drinken (Trimbos, 2007; World Health Organisation [WHO], 2004). In landen zoals Finland, Denemarken, Groot Brittannië, IJsland, Italië en de Verenigde Staten was een stijging waar te nemen in alcoholgebruik onder jongeren (Trimbos, 2007; WHO, 2004). Maar nergens in Europa wordt er zoveel alcohol geconsumeerd door jongeren als in Nederland (Monshouwer, van Dorsselaer, Gorter, Verdurmen, & Vollebergh, 2004). In 2003 had 85% van de middelbare scholieren in Nederland ervaring met alcohol, dit is een stijging van meer dan tien procent in vergelijking met 1999. In diezelfde meting uit 2003 gaf 29% van de mannelijke respondenten, in de leeftijd van zestien jaar, aan dat ze in de afgelopen maand tijdens meer dan tien gelegenheden alcohol hadden gedronken. Een even groot percentage mannen van zestien jaar rapporteerde dat hij gemiddeld tien glazen dronk op een gemiddelde weekenddag. De percentages voor de vrouwelijke respondenten van zestien vielen lager uit en waren respectievelijk 19% en 9% (Trimbos, 2007). Ook over Amerikaanse jongeren worden getallen naar voren gebracht die in de VS zorgen voor aandacht voor het alcoholgebruik onder jongeren. Er zijn cijfers bekend uit een studie dat ongeveer de helft van 10^e klassers dronken is geweest in de twee weken voorgaand aan die desbetreffende studie (WHO, 2004). Andere voorbeelden van cijfers is een prevalentie van 12.6% alcoholgebruik onder 6^e tot 8^e klassers in de 30 dagen voorafgaand aan een studie. Naast de jongere groepen, worden ook onder studenten schrikbarende cijfers getoond betreffende alcoholgebruik. Zo is uit een onderzoek onder een uitgebreide groep studenten gebleken dat meer dan 40% doet aan binge-drinking, oftewel het nuttigen van vijf of meer alcoholische consumpties per gelegenheid (WHO, 2004).

Er zijn een aantal redenen aan te dragen waarom alcoholgebruik onder jongeren als probleem bestempeld wordt, deze redenen omvatten voornamelijk de gevolgen van het alcoholgebruik. Allereerst verhoogt alcoholgebruik de risico's van jongeren om betrokken te raken bij ongelukken (rijden onder invloed) (Feldman, Barharvey, Holowaty, & Scottt, 1999), fysiek geweld (Wells, Graham, Speechley, & Koval, 2005), alcoholvergiftiging, letsels en ongevallen (Consument en veiligheid, 2007). Verder wordt alcoholgebruik vaak in verband gesteld met ander gevaarlijk gedrag, zoals onveilig seksueel gedrag (Brady, Tschann, Pasch, Flores, & Ozer, 2008; Cooper, 2002; Cooper, Peirce & Farmer Huselid, 1994), nicotinegebruik, het gebruik van andere, illegale, verdovende middelen (Feldman, Barharvey, Holowaty, & Scottt, 1999; Koopmans, Doornen & Boomsma, 1997; Vazsonyi, Trejos-Castillo, & Huang, 2006) en andere vormen van gezondheidsbedreigend gedrag (Consument en Veiligheid, 2007). Een ander belangrijk aspect is het feit dat, door de vroegtijdige consumptie, de basis voor het ontwikkelen van alcohol gerelateerde problemen al op jonge leeftijd wordt gelegd (Settertobulte, Jensen & Hurrelmann, 2001).

Door de vele mogelijke negatieve gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren trekken veel landen aan de bel en wil men oplossingen zien voor het verminderen en terugdringen van de

alcoholconsumptie onder deze doelgroep. Om een probleem op te kunnen lossen is het van belang te weten wat de oorzaken en risicofactoren zijn voor het vertonen van een bepaald gedrag.

Door de omvang van het probleem is alcoholgebruik onder jongeren een veelvuldig onderzocht fenomeen. Bij het doorspitten van artikelen kan men zien dat de studies gecategoriseerd kunnen worden in drie brede thema's, namelijk biologische oorzaken voor alcoholgebruik onder jongeren, psychologische oorzaken en sociale oorzaken. In elk van deze thema's worden diverse inzichten, theorieën en invalshoeken bestudeerd. Welke onderwerpen, uit deze thema's, precies worden onderzocht en welke dimensies van deze onderwerpen precies worden onderzocht komt niet in elk land overeen. Cultuurgebonden aspecten bepalen namelijk deels de setting van het onderzoek en definities van de aspecten die worden gerelateerd aan alcoholgebruik onder jongeren. Het onderzoek in een bepaald land wordt beïnvloed door culturele en maatschappelijke aspecten. Dit zorgt voor een incompleet beeld over de mogelijke oorzaken van alcoholgebruik onder jongeren als we ons zouden baseren op studies vanuit een land of vanuit een cultuur.

Ondanks de imposante hoeveelheid studies gerelateerd aan alcoholgebruik is er in feite nog geen oplossing voor dit probleem en blijft de jeugd in grote mate alcohol consumeren. Blijft dit probleem voortbestaan omdat elk land zo zijn eigen ideeën over dit vraagstuk heeft en door blijft hameren op steeds dezelfde onderwerpen, onderzoeksmethoden en oorzaken die "passen" bij de eigen cultuur en maatschappelijke opvattingen, waardoor de juiste antwoorden naar dit vraagstuk onbekend blijven? Met behulp van dit verslag zal getracht worden te bepalen of er onderscheid is in onderzoeken uit verschillende landen. De vraag die in deze studie wordt gesteld is of onderzoekers uit diverse maatschappijen hun blikveld over de oorzaken en risicofactoren voor alcoholgebruik onder jongeren zouden kunnen verbreden en eventueel kunnen leren van elkaar? Voor deze vergelijking zullen Nederlandse en Amerikaanse wetenschappelijke publicaties naast elkaar worden gelegd en worden geanalyseerd op thema, onderwerp en theoretische achtergronden en onderzoeksmethode. Zo zal er een beeld gecreëerd worden van de eventuele verschillen en overeenkomsten tussen Nederlands onderzoek en studies uit de Verenigde Staten.

Enige verantwoording over de keuze voor Nederland en de VS voor de vergelijking is wel op zijn plaats. De keuze voor Nederland was al snel gemaakt. Een belangrijke reden hiervoor is het feit dat de Nederlandse jeugd aan kop gaat in Europa wat betreft alcoholgebruik (Monshouwer, van Dorsselaer, Gorter, Verdurmen, & Vollebergh, 2004). Er is, als tegenhanger voor de vergelijking, gekozen voor de VS om een aantal redenen. De belangrijkste reden was de hoeveelheid onderzoeken die in de VS worden gedaan, hierdoor leek het gemakkelijker om voldoende publicaties te vinden uit Amerika dan uit andere landen. Ook omdat er bewust niet is gekozen voor een ander (West) Europees land, was de VS een logische keuze.

De vraag die deze studie leidt is de volgende: Kunnen onderzoekers uit Nederland en de Verenigde Staten hun blikveld over de oorzaken en risicofactoren voor alcoholgebruik onder jongeren verbreden en zodoende iets leren van elkaar? Om de vraagstuk van deze studie te beantwoorden, zal

een selectie uit zowel de Nederlandse als de Amerikaanse literatuur worden besproken aan de hand van een aantal facetten, zoals:

- Welke thema's en onderwerpen worden besproken in de literatuur?
- Welke onderzoeksmethoden worden gebruikt om tot de conclusies te komen?

Niet alle onderdelen van een artikel zullen worden opgenomen in de bestudering. Zo is er bewust gekozen om de resultaten uit de studies *niet* te betrekken in de analyses, omdat deze geen toegevoegde waarde hebben aan de vraagstelling. Het doel van deze studie zal zijn om te bepalen waar eventuele knelpunten liggen op onderzoeksgebied in beide landen en wat men van elkaar kan overnemen om de eigen studies te verbeteren. Aangezien resultaten niet precies gedupliceerd kunnen worden, zullen deze buiten beschouwing worden gelaten in de analyse.

2. Methode

2.1 Dataverzameling

Het verzamelen van de data voor deze studie heeft plaatsgevonden in meerdere stappen. De eerste stap bestond uit het verzamelen van zo veel mogelijke publicaties gerelateerd aan alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen. Vervolgens is de gevonden literatuur onderverdeeld in de volgende drie thema's: biologische, psychologische en sociale oorzaken, waarna er een selectie is gemaakt uit de gevonden literatuur.

In het volgende stuk zal worden beschreven hoe het verzamelen van de data in zijn werk is gegaan.

2.2 Samenstelling van het literatuurkader

Zoals hierboven beschreven, is voor deze studie allereerst gezocht naar literatuur gerelateerd aan alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen. Om deze literatuur te verzamelen is gebruik gemaakt van de volgende digitale databases:

- EBSCOhost	- Science direct
- ERIC	- Scopus
- ISI Web of Knowledge	- Picarta
- Google Scholar	- PsycInfo

Dezelfde databases zijn gebruikt om zowel de Nederlandse als de Amerikaanse data te verzamelen.

De zoektermen die zijn gebruikt tijdens het zoekproces voor zowel de Nederlandse als de Amerikaanse studies staan vermeld in tabel 1.

Tabel 1.

Zoektermen

	Verenigde Staten	Nederland
Engelstalige zoektermen	<ul style="list-style-type: none"> - US/ American - Alcohol - Alcohol use/ initiation/ predicting - Adolescents 	<ul style="list-style-type: none"> - The Netherlands / Dutch - Alcohol - Alcohol use/ initiation/ predicting - Adolescents
Nederlandstalige zoektermen	-	<ul style="list-style-type: none"> - Nederland(s) - Alcohol - Alcohol consumptie/ gebruik - Voorspellen van alcoholgebruik - Adolescenten/ jongeren

2.2.1 Inclusiecriteria Amerikaanse literatuur

Al tijdens het zoekproces naar Amerikaanse literatuur voor het literatuurkader zijn selecties uitgevoerd in de gevonden artikelen. Zo zijn artikelen uitgesloten die betrekking hadden op meerdere verdovende middelen of verdovende middelen [substance use] in het algemeen. Verder is er zoveel mogelijk geprobeerd artikelen die een te specifieke doelgroep betroffen, zoals een etnische bevolkingsgroep of tienermoeders, niet op te nemen in de literatuur.

De inclusiecriteria voor de Amerikaanse literatuur waren de volgende:

- Studies gepubliceerd in 2000 tot en met 2008
- Onderzoeken onder Amerikaanse adolescenten, studenten en jong volwassenen
- Engelstalige studies betreffende oorzaken voor, en factoren gerelateerd aan alcoholgebruik

2.2.2 Inclusiecriteria Nederlandse literatuur

Ondanks het feit de Nederlandse onderzoeken schaarser zijn dan de Amerikaanse onderzoeken, zijn ook voor de Nederlandse literatuur al tijdens het zoekproces selecties uitgevoerd. Zoals bij de Amerikaanse literatuur, zijn de Nederlandse artikelen uitgesloten die middelengebruik in het algemeen bespreken. Ook zijn studies die een specifieke etnische doelgroep of een selectieve groep, zoals tienermoeders, betroffen niet opgenomen. Een verschil in de inclusiecriteria tussen de Nederlandse en Amerikaanse literatuur is de tijdsspan waarin de artikelen gepubliceerd dienden te zijn. Voor de Nederlandse literatuur is een langere tijdsspan genomen ter compensatie voor de hoeveelheid studies uit de VS, om zodoende voldoende Nederlandse onderzoeken te kunnen verzamelen.

De inclusiecriteria voor de Nederlandse literatuur waren de volgende:

- Studies gepubliceerd in 1995 tot en met 2008
- Onderzoeken onder Nederlandse adolescenten en jong volwassenen
- Engelstalige studies betreffende oorzaken voor, en factoren gerelateerd aan alcoholgebruik
- Nederlandstalige studies betreffende oorzaken voor, en factoren gerelateerd aan alcoholgebruik.

2.3 *Classificatie en selectie*

De volgende stap die is ondernomen is het ordenen van alle gevonden artikelen op thema en vervolgens op onderwerp.

De onderwerpen waarin de artikelen zijn geclassificeerd zijn deels gebaseerd op een aantal reviews (Ham & Hope, 2003; Donovan, 2004; Borsari, Murphy & Barnett, 2007). De onderwerpen, zoals gebruikt, zijn de volgende:

Onder het thema biologische oorzaken:

- Genen

Onder het thema psychologische oorzaken:

• Acceptatie	• (Waargenomen) Normen
• Attitude	• Persoonlijkheid
• “Coping” en “self-efficacy”	• Verwachtingen
• Motivatie	

Onder het thema sociale oorzaken:

• Ouders en familie	• Vrijtijdsbesteding
• Peers	• Reclame
• Religie	• Wetten en regels

Vervolgens is er uit het gehele kader van gevonden artikelen een zo gevarieerd, maar ook zo representatief mogelijke selectie gemaakt, van tien artikelen per land die verder geanalyseerd zullen worden en waarop de vergelijking wordt gebaseerd.

De bijlagen A tot en met F bevatten de lijst met de titels en onderwerpen van de gevonden publicaties, geordend op land en thema. Wel moet opgemerkt worden dat enkele artikelen in meerdere thema's passen, omdat er verscheiden onderwerpen worden besproken. Deze artikelen staan slechts onder één thema vermeld, maar uit de onderwerpen kan worden afgeleid dat het onderzoek meerder thema's aanhaalt.

3. Resultaten

Zoals in het voorgaande stuk vermeld, zijn per land tien artikelen geselecteerd die zullen worden geanalyseerd. Tabel twee bevat een overzicht van de gevonden artikelen van beide landen onderverdeeld in thema's en de gevonden onderwerpen. Tabel drie laat een overzicht zien van elk onderwerp dat wordt aangehaald (NB. Elk onderwerp dat wordt aangehaald in een studie is genoteerd. Studies die bijvoorbeeld twee onderwerpen aanhalen, staan twee maal vermeld).

Een punt dat opvalt is het kleine verschil in de hoeveelheid gevonden artikelen uit beide landen. Door de afmeting van beide landen, zou men verwachten dat er veel meer Amerikaanse artikelen gevonden zouden worden. Dit is ook het geval, maar vele van de gevonden Amerikaanse artikelen zijn

niet opgenomen omdat deze middelengebruik in het algemeen behandelen, waarbij wel onderscheid gemaakt wordt tussen de verscheidene middelen in het artikel. Aangezien er bewust is gekozen om, voor beide landen, alleen artikelen op te nemen in het literatuurkader die specifiek op alcohol gericht zijn, is er een groot deel van de Amerikaanse studies weggefallen. Dit verklaart deels het kleine verschil in de hoeveelheid artikelen in het literatuurkader.

Tijdens het analyseren van de tien geselecteerde artikelen is per thema gekeken naar wat er precies wordt onderzocht, welke theoretische achtergronden de wetenschappers hanteren, welke methoden worden gebruikt om de data te verzamelen en te analyseren. Verder is er gekeken naar de wetenschappers en instellingen die betrokken zijn bij de geselecteerde artikelen. Hieronder zullen per land de bovengenoemde genoemde punten worden besproken.

Tabel 2. Aantal gevonden artikelen geassocieerd op land en thema

	Verenigde Staten		Nederland	
Biologische oorzaken	2	(9%)	4	(22%)
Psychologische oorzaken	12	(55%)	7	(39%)
Sociale oorzaken	8	(36%)	7	(39%)
Totaal	22	(100%)	18	(100%)

Tabel 3. Overzicht van de gevonden onderwerpen per land

Thema	Onderwerpen	Verenigde Staten	Nederland
Biologische thema	Genen	3	4
	Theory of planned behavior	2	-
Psychologisch thema	Self-efficacy	2	2
	Persoonlijkheid	4	2
	Verwachtingen	7	4
	Coping	2	-
	Cognitie	-	3
Sociale thema	Peers	4	2
	Ouders	1	7
	Reclame	3	-
	Vrijtijdsbesteding	1	-
	Wetten en regels	1	-
	Religie	-	1

NOOT: studies met meerdere onderwerpen zijn vermeld bij elk onderwerp dat wordt aangehaald. Zodoende is het opgetelde totaal per kolom meer dan het aantal studies dat is gevonden.

3.1 *Analyses van de Nederlandse literatuur*

3.1.1 *Onderzoeken betreffende Biologische factoren*

Voor de analyse zijn er drie artikelen geselecteerd die betrekking hadden op genen. Geen van deze artikelen gaat diep in op de genetische aspecten of specifieke genen die als oorzaak worden gezien voor alcoholisme of dergelijke, maar er wordt gekeken in hoeverre erfelijkheid het alcoholgebruik van jongeren kan verklaren in vergelijking met omgevingsfactoren.

Zo beschrijft het artikel van Koopmans en Boomsma (1996) de rol van culturele transmissie, wat zij beschrijven als de invloeden van het gedrag van de ouders op het gedrag van het nageslacht, en de rol van genen op het alcoholgebruik van de jongere. Het onderzoek had als doel om te bepalen in hoeverre genetische en gedeelde omgevingsfactoren bijdragen aan alcoholgebruik onder jongeren, of ouders en kinderen gelijkenis vertonen wat betreft alcoholgebruik en of deze overeenkomst het best kan worden verklaard door culturele transmissie of genetische erfelijkheid.

In het artikel van Poelen et al. (2008) wordt onderzocht wat de relatieve bijdrage van genen en omgevingsfactoren zijn in individuele verschillen voor zowel alcohol initiatie als de frequentie van het drinkgedrag van jonge adolescenten.

De derde studie die is geanalyseerd betrof drie factoren, namelijk: genetische factoren, omgevingsinvloeden en als derde religie of religieuze opvoeding. Er werd gekeken naar de mogelijke rol van religie als bemiddelaar van gedeelde omgevingsinvloeden en als bemiddelaar van genetische invloeden op het risico van alcohol initiatie (Koopmans, Slutske, van Baal, & Boomsma, 1999).

Om het genetische aspect van deze studies te kunnen onderzoeken is er uiteraard gebruik gemaakt van een sample bestaande uit tweelingen. Wel zijn in alle onderzoeken zowel monozygote als dizygote tweelingen opgenomen in de analyse om eventuele verschillen te bepalen voor familieleden met 50% en 100% dezelfde genetische samenstelling. De data voor alle drie de studies is verzameld doormiddel van vragenlijsten.

3.1.2 *Onderzoeken betreffende psychologische factoren*

Een groot deel van de gevonden artikelen had betrekking tot de psychologische oorzaken en factoren gerelateerd aan het alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen. De onderwerpen die over het algemeen in deze studies worden genoemd zijn: persoonlijkheid, verwachtingen, self-efficacy en sociale norm. Dit zijn dan ook de onderwerpen die in de geselecteerde artikelen worden besproken.

Eén van deze studies bespreekt de mogelijke bi-directionele associatie van alcoholgebruik van de jongere aan de hand van alcoholspecifieke regels opgesteld door de ouders. Vervolgens is er gekeken of elk van de persoonlijkheidstrekken van de Big Five invloed hebben op de associatie tussen de alcoholspecifieke regels en het alcoholgebruik van de jongere (Van Der Vorst, Engels, Dekovic', Meeus, & Vermulst, 2007).

Het meest besproken onderwerp in de studies naar alcoholgebruik onder jongeren met een psychologische invalshoek is alcoholverwachting. Alcoholverwachtingen zijn verwachtingen over de positieve en negatieve effecten van het drinken van alcohol (Wiers, 1999). Hierbij kan men denken aan gezelligheid, spanningreductie en romantiek onder de positieve effecten en verminderd zelfvertrouwen, slaperigheid en cognitieve en motorische problemen (Wiers). Over het algemeen worden voornamelijk de positieve verwachtingen van alcoholconsumptie overwogen voor onderzoek. Ook volgens Dijkstra, Sweeney en Gebhardt (2001) hebben positieve uitkomstverwachtingen aanzienlijke aandacht ontvangen in onderzoeken naar drinkgedrag. In hun studie naar verwachtingen wordt de 'psychologie van drinkgedrag' daarom in een breder kader besproken aan de hand van de sociale cognitie theorie van Bandura (Dijkstra, Sweeney & Gebhardt, 2001). Waar andere onderzoekers maar één aspect van de sociale cognitie theorie, de positieve verwachtingen, gebruiken, is er in de studie van Dijkstra et al. gekeken in welke mate de vier factoren van de theorie, positieve en negatieve uitkomstverwachtingen, sociale invloed en self-efficacy verwachtingen, alcoholgebruik kunnen voorspellen.

Een geheel ander type onderzoek, is onderzoek naar de cognitieve processen als voorspellers van alcoholgebruik, gebaseerd op de Dual Process modellen. Dit soort onderzoek gaat niet zozeer over initiatie, maar over de voorspellende waarde van impliciete en expliciete cognitie op alcoholgebruik in de nabije toekomst. Een voorbeeld van zo'n onderzoek is de studie van Tush en Wiers (2007) waarbij men met behulp van een Impliciete Associatie Test [IAT], een Extrinsic Affective Simon Tasks [EAST] de bepaling van reactietijd en met vragenlijsten onderzoek heeft gedaan naar de voorspellende waarde van alcoholgerelateerde cognitieve processen op alcoholgebruik. Volgens de onderzoekers is dit de eerste studie die gebruik heeft gemaakt van de drie bovengenoemde indirecte metingen om direct alcoholgebruik te voorspellen.

In onderzoeken naar psychologische oorzaken van alcoholgebruik onder jongeren is in de geselecteerde studies voornamelijk gebruik gemaakt van vragenlijsten om de data samen te stellen, een uitzondering daar gelaten.

3.1.3 Onderzoeken betreffende sociale factoren

Zoals in men kan zien in Bijlage F, wordt in Nederlandse studies vooral gekeken naar het onderwerp ouders als het gaat om sociale oorzaken en invloeden voor het drankgebruik van jongeren. Daarnaast wordt het onderwerp peers ook regelmatig gebruikt voor studies naar drinkgedrag onder jongeren.

Onder het thema ouders vallen voornamelijk de facetten van de opvoeding en het eigen gebruik van de ouders op het gedrag van de jongere. Waar de meeste studies zich alleen richten op hoe het gedrag van de ouders direct invloed heeft op het gedrag van de jongere, hebben van der Zwaluw et al. (2008) een afwijkende invalshoek gekozen. Zij hebben het probleem benaderd door niet alleen te kijken hoe het alcoholgebruik van de ouders het alcoholgebruik van de jongere beïnvloedt, maar ook

hoe het alcoholgebruik van de ouders invloed heeft op het opstellen van algemene en alcoholspecifieke regels, die op hun beurt weer het alcohol gerelateerde gedrag van de jongere beïnvloeden. Verder is in deze studie ook gekeken naar de tweezijdige effecten van het alcoholgebruik van de jongere op het gedrag en de opvoeding van de ouders.

Andere studies naar het gedrag van ouders of vrienden bespreken voornamelijk de directe invloed van het gedrag van deze mensen op het gedrag van de jongere. Een voorbeeld hiervan is het onderzoek van Poelen, Scholte, Willemsen, Boomsma en Engels (2007). Dat onderzoek had als doel om te bepalen of drinkgedrag van zowel ouders, broers en zussen en vrienden gerelateerd is aan het drinkgedrag van adolescenten en jong volwassenen. Een andere invalshoek is te bepalen wat de invloed is van de sociometrische status van bepaalde groepsleden is op het invloedproces in een vriendengroep. In dit onderzoek zijn, in tegenstelling tot vele andere studies naar de invloed van “peer influence”, bestaande vriendengroepen in een realistische setting onderzocht, om zo status in de groep en groepsdruk te onderzoeken aan de hand van twee veelvuldig bestudeerde aspecten, modelling en overtuiging (Bot, Engels, Knibbe, & Meeus, 2007).

3.1.4 Gebruikte methoden

Kijkend naar de studies die zijn geselecteerd voor de analyse, wordt door het merendeel gebruik gemaakt van vragenlijsten om de data te verzamelen. Een enkele studie is longitudinaal om de vraagstelling van het onderzoek te kunnen beantwoorden. Als men bijvoorbeeld wil kijken naar zowel alcohol initiatie als de frequentie van drinkgedrag, is een eenmalige vragenronde niet voldoende. Een studie die meerdere onderzoeksmethoden heeft gecombineerd is het onderzoek van Poelen, Scholte, Willemsen, Boomsma, en Engels uit 2007. In dit onderzoek is met behulp van een dataset uit 1993 een crossectionele vergelijking getrokken, daarnaast is er een lange termijn longitudinaal onderzoek uitgevoerd met de datasets uit 1993 en 2000 en er is een korte termijn longitudinaal onderzoek uitgevoerd met de datasets uit 1993 en 1995. De vragenlijsten die de data hebben opgeleverd zijn in elke wave afgenomen bij dezelfde personen, dat wil zeggen dat de deelnemers uit 1993 dezelfde personen zijn als die in 1995 of 2000.

Van de tien geselecteerde artikelen heeft 40% gebruik gemaakt van een longitudinaal onderzoeksdesign. De overige studies heeft de data in een enkele wave verzameld, met uitzondering van de studie van Poelen *et al.* (2007) die meerdere designs heeft gebruikt.

Waar voor bepaalde studies een vragenlijst voldoende is om de gewenste informatie te verzamelen, moet, of wil, men bij andere studies gebruik maken van andere onderzoeksmethoden. Het onderzoek van Tush en Wiers (2007) bespreekt de voorspellende waarde van impliciete en expliciete cognitieve processen op het alcoholgebruik van jong volwassenen. Om de expliciete cognitie te meten is er gebruik gemaakt van vragenlijsten. Voor de meting van impliciete cognitieve processen is een vragenlijst niet toereikend, daarom is voor dat deel van de studie gebruik gemaakt van de IAT en de EAST, om zo de impliciete cognitieve processen te kunnen meten.

Ook in de studie van Bot, Engels, Knibbe, en Meeus (2007) wordt gebruik gemaakt van een uitgebreidere onderzoeksmethode. Deze studie had als doel te onderzoeken wat de rol is van de sociometrische status van groepsleden op de invloed die wordt uitgedragen en aangenomen. Om deze invloed te kunnen meten in een realistische setting voor alcoholconsumptie, is het onderzoek uitgevoerd in een bar lab op campus. De studenten werden uitgenodigd voor een onderzoek, waarvan het echte doel werd achtergehouden. Tijdens de sessie werd een vragenlijst ingevuld en vervolgens moesten er taken worden uitgevoerd die dienden als afleiding voor het essentiële doel van de studie. In de zogenaamde pauze tussen de taken, werden de participanten geobserveerd. De vragenlijst aan het begin van de sessie en het gedrag tijdens de pauze zijn voor dit onderzoek geanalyseerd.

Buiten deze twee bovengenoemde uitzonderingen, maakten de meeste onderzoeken uitsluitend gebruik van vragenlijsten voor het verzamelen van de benodigde data.

In tabel 4 staat een overzicht van de gemiddelden en andere statistieken betreffende de tien geselecteerde Nederlandse artikelen.

Tabel 4. Overzicht van statistieken Nederlandse studies

<i>Onderdelen</i>	<i>Aantallen</i>
Proefpersonen	
Gezinnen (met tweelingen)	6 studies
Individueel	4 studies
Gemiddeld aantal gezinnen	1649
Grootste groep; kleinste groep	3763; 428
Gemiddeld aantal individuen	162
Grootste groep; kleinste groep	238; 88
Gemiddelde leeftijdscategorie	13-21
Gemiddelde leeftijd	16
Onderzoeksmethoden	
Vragenlijsten	10 studies
Elders	2 studies
Longitudinaal	4 studies

3.1.5 *Wetenschappers en instituten*

Kijkend naar de geselecteerde artikelen, is overduidelijk voornamelijk dezelfde Nederlandse wetenschappers zich bezighouden met het onderwerp van alcoholgebruik onder Nederlandse jongeren. Tabel 5 toont een overzicht van de wetenschappers en instellingen die in Nederland onderzoek verrichten naar dit onderwerpen.

Als men kijkt naar de referenties die in de onderzoeken worden aangehaald ziet men dat de Nederlandse studies naast eigen studies en onderzoeken uit eigen land ook buitenlandse artikelen hebben opgenomen in de literatuurstudies.

Tabel 5. Overzicht van wetenschappers en instituten

Meest voorkomende Onderzoekers	Betrokken bij aantal studies	
	Geselecteerde artikelen	Gehele literatuorkader
Engels	5	9
Boomsma	4	5
Scholte	3	3
Koopmans	2	3
Meeus	2	4
Vermulst	2	4
Wiers	2	4
Poelen	2	2
Decovic'	1	3
Instellingen en instituten In de geselecteerde studies		
Radboud	5	
VU Amsterdam	4	
Universiteit van Maastricht	3	
Universiteit van Utrecht	2	
Universiteit van Leiden	1	

3.2 *Analyses van de Amerikaanse literatuur*

3.2.1 *Onderzoeken betreffende biologische factoren*

Voor de analyse van de studies afkomstig uit de Verenigde Staten, is één onderzoek opgenomen met betrekking tot het biologische thema. Dit onderzoek had als doel de patronen te beschrijven van genetische- en omgevingsinvloeden op de kwantiteit van alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen per drinkepisode. Daarnaast is er voor dit onderzoek specifiek gekeken naar bepaalde allelen. De participanten werden getoetst op het bezit van de 9R en 10R “polymorphisms” van DAT. Alleen diegenen die één of beide van deze allelen bezitten zijn verder opgenomen in de studie (Hopfer et al., 2005). De auteurs geven aan dat, naar hun weten, dit het eerste onderzoek is dat deze genetische en omgevingsinvloeden bestudeert tijdens de transitieperiode van adolescentie naar jong volwassenheid.

3.2.2 *Onderzoeken betreffende psychologische factoren*

Het grootste percentage van de gevonden Amerikaanse literatuur betreffende alcoholgebruik onder jongeren viel in het psychologische thema, daarmee zijn ook de meeste geselecteerde artikelen afkomstig uit deze groep. De onderwerpen die in dit thema veelvuldig zijn gebruikt zijn persoonlijkheid en verwachting.

Het onderzoek van Magid, MacLean, en Colder (2007) bespreekt de invloed van twee aspecten van persoonlijkheid, ‘sensation seeking’ en impulsiviteit, op alcoholgebruik aan de hand van enkele motieven om te drinken. Zowel de directe relaties van de persoonlijkheidstrekken op drinkgedrag en

alcoholproblemen als de indirecte relaties, dat wil zeggen de invloed via de motivaties, wordt besproken.

Het doel van dit onderzoek bestond uit het onderzoeken van 'sensation seeking' en impulsiviteit als unieke voorspellers van alcoholgebruik en alcoholgerelateerde problemen, en het toetsen van de effecten van een aantal drink motieven in deze relaties.

Een onderzoek dat zich richt op het onderwerp van verwachtingen is de studie van Levy, en Earleywine uit 2003. Anders dan andere studies naar verwachtingen in het kader van alcoholgebruik, richt dit onderzoek zich niet alleen op de alcoholverwachtingen, maar ook op de studieverwachtingen en diens invloed op het alcoholgebruik van de deelnemers. Het onderzoek is uitgevoerd met de achterliggende gedachten dat zij die lage verwachtingen hebben van alcohol, weinig of niet zullen drinken en dat positieve studieverwachtingen als buffer zullen optreden tegen drankconsumptie en alcoholproblemen.

De facetten van de Theory of Planned Behavior [TPB] worden ook veelvuldig gebruikt in de context van alcoholgebruik onder jongeren. Waar vele onderzoekers ervoor kiezen om één of enkele facetten te gebruiken en benaderen, kiezen andere ervoor om de gehele theorie als basis te nemen voor het voorspellen van toekomstig drinkgedrag van jongeren. De TPB geeft aan dat bepaalde motivatie gedreven factoren leiden tot de intentie om bepaald gedrag te vertonen. Collins en Carey (2007) maken dankbaar gebruik van de TPB in hun studie naar de voorspellende waarde van deze theorie in alcoholgedrag in studenten. De facetten van de TPB zouden de intentie voorspellen om alcohol te consumeren, deze intentie zou op haar beurt weer leiden tot het daadwerkelijke gedrag.

Naast de TPB worden ook andere modellen gebruikt voor het verklaren van alcohol gerelateerd gedrag onder jongeren. Het 'stressor vulnerability' model is hier een van. Men zou leren alcohol te consumeren als een coping response, bij waargenomen gebrek aan gezondere coping mogelijkheden, voor het verlagen van spanningen. Een studie die gebruik maakt van het 'stressor vulnerability' model is het onderzoek van Catanzaro, en Laurent (2004). Door de toevoeging van twee aanvullende factoren, namelijk: steun van familie en "negative mood regulation" [NMR] verwachtingen, aan dit model zou men beter alcoholgebruik en alcoholgerelateerde problemen kunnen voorspellen. De twee toegevoegde factoren kunnen als buffer dienen en daarmee belangrijk zijn als tegenhangers van factoren zoals alcoholverwachtingen (Catanzaro, & Laurent, 2004).

Het model dat wordt gebruikt in de studie van Gilles, Turk en Fresco (2006) is de sociaal cognitieve theorie van sociale 'anxiety'. De interactie van sociale angst, verwachtingen en self-efficacy werd geobserveerd met de frequentie van drankconsumptie als afhankelijke variabele. Niet alleen het drinkgedrag op zich wordt besproken, maar ook de weigering van alcohol door toedoen van de self-efficacy komt aan bod. De combinatie van sociale angst, alcohol verwachtingen, drinkgedrag en self-efficacy en diens relatie tot elkaar, is een niet veelgebruikt onderzoeksonderwerp waar toch veel over te zeggen valt. Gilles, Turk en Fresco (2006) zeggen in hun artikel dat zij met geen enkel

ander onderzoek bekend zijn dat de factoren die zij hebben opgenomen in de studie tegelijk heeft behandeld, wat zou betekenen dat zij de eerste zijn die dit onderzoeken.

Als men kijkt naar de studies die in dit thema zijn uitgevoerd, ziet men dat er gebruik wordt gemaakt van één of meerdere vragenlijsten om de data te verzamelen.

3.2.3 *Onderzoeken betreffende sociale factoren*

In het thema met sociale factoren wordt in de Amerikaanse literatuur veel aandacht besteed aan peers en reclame. Zodoende hebben de geselecteerde artikelen betrekking op deze onderwerpen.

Een onderzoek met zowel een sociale als psychologische invalshoek is een studie naar de rol van alcoholverwachtingen, betrokkenheid bij de school en de invloed van ouders en vrienden op het alcoholgebruik van jongeren. Naast de directe invloed van deze factoren op alcoholgebruik, wordt in dit onderzoek ook het mogelijk temperende effect van opvoeding onderzocht op de relatie tussen alcoholverwachting en peer invloed op alcoholinitiatie (Simons-Morton, 2004).

Ook de studie van Martino, Collins, Ellickson, Schelle en McCaffrey (2006) bespreekt zowel psychologische als sociale aspecten van drankgebruik. Martino *et al.* (2006) behandelen de rol van sociale invloed en acceptatie op de ontwikkeling van alcohol verwachtingen bij jongeren zonder alcohol ervaring.

Het onderwerp van reclame wordt in de Verenigde Staten veelvuldig gebruikt. Veel onderzoek is hierover niet gedaan in de context van alcohol, maar deze onderzoeksonderwerpen en probleemstelling zijn overgewaaid uit de onderzoeken naar de invloed van reclame op nicotinegebruik onder jongeren (Hurtz, Hendriksen, Wang, Feighery, & Fortmann, 2007). Onderzoeken met dit onderwerp gaan voornamelijk in op de invloed van reclames in winkels en promotieproducten met de opdruk van een bepaald alcoholmerk, op alcoholgebruik onder jongeren en hebben als uitgangspunt te bepalen of blootstelling aan dergelijke reclame de kans vergroot op alcoholconsumptie onder jongeren.

Nelson en Wechsler (2003) hebben gekozen voor een ander sociaal aspect dat in de VS zorgt voor problemen op het gebied van alcoholgebruik. Zij hebben gekeken naar de effecten van betrokkenheid bij de school en dan voornamelijk op sportgebied, op alcoholgebruik. In hun onderzoek bouwen zij verder op bestaand onderzoek in deze context en onderzoeken ze de volgende vragen: Komt binge drinking vaker voor onder studenten die sport fan zijn en komen negatieve alcoholgerelateerde uitkomsten vaker voor bij sport fanaten? En, komt zwaar alcoholgebruik en diens effecten vaker voor op universiteiten met een grote groep sportfanaten? Onderzoeken naar alcoholgebruik onder de atleten zijn in de VS al veelvuldig uitgevoerd, maar het alcoholpatroon onder de fans is nog relatief weinig onderzocht (Nelson & Wechsler, 2003).

3.2.4 Gebruikte methoden

De tien studies in de Amerikaanse selectie hebben allen gebruik gemaakt van één of meerdere vragenlijsten voor het verzamelen van de benodigde data. Het onderzoek van Hopfer *et al.* (2005) wat gaat over de genetische invloed op alcoholgebruik, heeft ook genetische gegevens verzameld. Mensen zonder een bepaald allel, werden namelijk uitgesloten van de studie. Buiten deze uitzondering, hebben de onderzoekers van de geselecteerde studies enkel gebruik gemaakt van vragenlijsten. Een paar van de geselecteerde studies bespreken niet één, maar meerdere onderwerpen in de studie, waardoor er over het algemeen samengestelde vragenlijsten werden afgenomen die delen bevatten van andere bestaande questionnaires.

Het merendeel van de studies heeft gebruik gemaakt van een enkele sessie voor het verzamelen van de data. Als er meerdere facetten werden gemeten door middel van (een combinatie van) verschillende vragenlijsten, werden deze in dezelfde sessie afgenomen. Slechts een minderheid maakt gebruik van een longitudinaal onderzoeksdesign. Enkele statistieken inzake de geselecteerde studies staan vermeld in tabel 6.

Tabel 6. Overzicht van statistieken Amerikaanse studies

<i>Onderdelen</i>	<i>Aantallen</i>
Proefpersonen	
Gezinnen (met tweelingen)	1studie
Individueel	9 studies
Gemiddeld aantal gezinnen	2437
Gemiddeld aantal individuen	1934
Grootste groep; kleinste groep	11850; 93
Onderzoek onder scholieren	6 studies
Onderzoek onder studenten	4 studies
Meest gebruikte categorie scholieren	8th-9th grade
Gemiddelde leeftijd studenten	20 jaar
Onderzoeksmethoden	
Vragenlijsten	10 studies
Longitudinaal	3 studies

3.2.5 Wetenschappers en instituten

Zowel in het gehele literatuurkader als in de geselecteerde artikelen is er geen wetenschapper die bij meerdere artikelen betrokken is als auteur. Hetzelfde geldt voor de instellingen en instituten die betrokken zijn bij de studies. Geen enkele universiteit of andere vorm van instelling staat meerdere malen vermeld in de tien geselecteerde artikelen. Elk van de tien artikelen die zijn gebruikt voor de

vergelijking is zodoende geschreven door verschillende auteurs die verbonden zijn aan diverse instellingen.

Kijkend naar de literatuur die is gebruikt in de Amerikaanse studies is niet heel duidelijk te achterhalen hoeveel studies zijn opgenomen die niet verbonden zijn met Amerikaanse instellingen. Hier en daar zijn wel anderstalige auteurs te achterhalen, waaronder een Nederlandse studie, maar de meerderheid van de gebruikte literatuur lijkt afkomstig uit de VS.

4. Conclusie

Ondanks dat veel wetenschappers over de gehele wereld onderzoek verrichten naar het fenomeen van alcoholgebruik onder de jongere leden van de bevolking is er geen zichtbare oplossing of vermindering van het probleem in zicht. Deze studie had als doel om, door middel van het vergelijken van bestaande onderzoeken naar alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen uit de Verenigde Staten en Nederland, te bepalen of er onderscheid is in onderzoeken uit deze landen. Zodoende kan er gekeken worden of onderzoekers uit diverse landen eventueel van elkaar kunnen leren en nieuwe inzichten kunnen verkrijgen die uiteindelijk kunnen leiden tot een oplossing voor alcoholgebruik en diens gevolgen onder jongeren.

De studies die zijn geselecteerd voor de vergelijking zijn op een aantal punten geanalyseerd. In het hierop volgende stuk zullen de uitkomsten van deze analyses van beide landen worden besproken en vergeleken, om zo de verschillen en overeenkomsten te bepalen.

Gevonden artikelen. Als men kijkt naar het aantal gevonden artikelen die zijn opgenomen in het algemene literatuurkader, is het toch opvallend dat er maar een klein verschil zit in het aantal Nederlandse en Amerikaanse studies. Zoals beschreven in de methoden is er getracht om studies te vinden die zich specifiek richten op alcoholgebruik. Hierdoor zijn vele studies uit de Verenigde Staten weggevallen omdat deze middelengebruik in het algemeen of meerdere verslavende middelen bespreken. Deze onderzoeken zijn niet opgenomen in het literatuurkader. Ditzelfde proces is doorlopen voor de Nederlandse studies, maar ondanks deze filtering zijn er voor Nederland, in verhouding, meer artikelen overgebleven. Men zou kunnen concluderen dat alcoholgebruik op zichzelf in de VS. minder trekt als onderzoeksonderwerp en men daar meer geïnteresseerd is in het achterhalen van het gebruik van meerdere verdovende middelen. Anderzijds zou men kunnen zeggen dat Nederlandse wetenschappers juist relatief veel onderzoek verrichten naar dit fenomeen, mogelijk omdat het probleem van alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen in Nederland als een groter probleem wordt gezien of meer wordt erkend. Ook worden niet alle onderwerpen die zijn gevonden gerepresenteerd in beide landen. Enkele onderwerpen worden slechts in onderzoeken van één van deze landen besproken, dit is duidelijk te zien in tabel 3 in het verslag.

Onderzoeken in het biologische thema. Voornamelijk in dit thema is er relatief groot verschil waar te nemen in het aantal studies dat is gevonden. Gebaseerd op het literatuurkader ziet men dat in

Nederland meer studies worden uitgevoerd in dit thema. Ook de inhoud of de diepgang van de studies uit beide landen komt niet overeen. Beginnend bij de enige Amerikaanse studie die is geanalyseerd, in dit onderzoek kan een diepgang worden waargenomen en ziet men een duidelijke samenwerking met het biologische vakgebieden. De proefpersonen werden gecontroleerd op het bezit van een aantal genetische aspecten. Deelnemers waarbij bepaalde allelen ontbraken, werden uitgesloten van de studie. Bij de Nederlandse studies die zijn geanalyseerd ontbrak deze diepgang op het biologische aspect in de studie. De Nederlandse studies waren in dat opzicht meer gericht op de psychologische aspecten waarbij het genetische aspect werd gemeten door de studie uit te voeren onder tweelingen. Waar de Nederlandse studies gebruik maakte van tweelingen (zowel monozygote als dizygote), ging de Amerikaanse studie een stap verder en had deze een sample van niet alleen tweelingen, maar ook van zogenaamde vol- en halfbroers en zussen. Over het algemeen kan men zeggen dat de Amerikaanse studie meer gericht was op het achterhalen van een biologische oorzaak van alcoholgebruik, daarentegen gaan de Nederlandse studies meer over psychologische invloedfactoren op alcoholgebruik en de rol van erfelijkheid op deze factoren.

Onderzoeken in het psychologische thema. Kijkend naar het literatuurkader, ziet men dat voor de VS. geldt dat de meeste artikelen die zijn gevonden onder te brengen zijn in dit thema. Ook in het Nederlandse kader is een groot deel van de studies in te delen in het psychologische thema, maar het is niet de meerderheid van de gevonden artikelen.

In beide landen is “alcoholverwachting” het meest voorkomende onderwerp. Waar een Nederlandse studie ervoor heeft gekozen om alcoholverwachting in het gehele kader van de sociale cognitie theorie te plaatsen, kiest een Amerikaanse onderzoek voor het aspect van verwachting uit dezelfde theorie. Deze studie bespreekt alcoholverwachtingen en studieverwachtingen en diens invloed op alcohol te onderzoeken, waarbij ze studieverwachting als buffer voor positieve alcoholverwachtingen is opgenomen. De Nederlandse studie gebruikt facetten van Bandura’s sociale cognitie theorie zelf, zoals self-efficacy, als tegenhanger voor de positieve alcoholverwachting uit dezelfde theorie. Een ander verschil is dat in het kader van de sociale cognitie theorie zowel de positieve als negatieve verwachtingen in acht worden genomen. De studie uit de VS. onderzoekt de positieve verwachtingen, met de achterliggende gedachten dat studenten die negatieve alcoholverwachtingen hebben ook geen buffer, in de vorm van studie, nodig hebben omdat zij geen alcohol zullen consumeren.

De Amerikaanse en Nederlandse studies die zijn geanalyseerd in het psychologische kader gebruiken verschillende theorieën in hun studies. In de gevonden artikelen wordt alleen in Amerikaanse studies gebruik gemaakt van de volledige TPB als model voor het voorspellen van alcoholgebruik. Daar staat tegenover dat de Sociale Cognitie Theorie alleen in een Nederlandse studie wordt gebruikt. In artikelen uit beide landen worden wel aspecten van theorieën en modellen gebruikt in de context van alcoholgebruik. Zo wordt self-efficacy in onderzoeken uit zowel Nederland als de VS. aangehaald, maar wel in een ander context, datzelfde geldt voor verwachtingen.

Onderzoeken in het sociale thema. In dit thema is er voor Nederland een duidelijke overheersing zichtbaar van een bepaald onderwerp dat veelvuldig wordt gebruikt. Het onderwerp ouders en diens invloed wordt in vele contexten en van verschillende invalshoeken uitgelicht en behandeld. In de VS schijnt het onderwerp 'ouders' niet echt te trekken en worden "peers" gezien als grotere invloed. Hieruit kan men concluderen dat men in Nederland opvoeding en ouderlijk gedrag ziet als grote beïnvloeding op alcoholgebruik, terwijl de focus in de VS meer ligt op de omgeving buitenshuis en dat de invloed van ouders kleiner wordt geschat dan in Nederland. Zo worden er in de VS studies gedaan naar de invloed van de school en een gevoel van betrokkenheid bij de school op het alcoholgebruik, in Nederland zijn er geen studies gevonden die dat probleem aanhalen.

Wat betreft de onderwerpen die worden gebruikt in studies in Nederland en de VS is er niet hele grote verschillen waar te nemen, buiten de variaties die hierboven zijn vermeld, ondanks een lichte focus op een of ander onderwerp in beide landen. Wel zijn de studies en de onderwerpen van zowel Nederland als de VS stuk voor stuk net anders waardoor er een gevarieerd spectrum ontstaat van onderwerpen en studies die niet steeds in herhaling vallen. Ook ziet men dat Amerikaanse studies eerder geneigd zijn te vermelden dat, voor zover de auteurs weten, er geen artikelen bestaan die al onderzocht hebben wat zij willen onderzoeken, zij het dat de context, doelgroep anders is of dat geen andere onderzoeken gebruik maken van dezelfde combinatie factoren.

Gebruikte methoden. Een andere dimensie van een onderzoek zijn de methoden en structurele aspecten die worden gebruikt. In beide landen zijn er onderzoekers die ingewikkelde constructies gebruiken voor het beantwoorden van de studievragen, maar er worden in zowel Nederland als in de VS. ook simpelere constructen gebruikt voor het beantwoorden van de studievragen. In dat opzicht doen beide landen niet onder voor elkaar. Wel is het zo dat in de geselecteerde Nederlandse literatuur niet alleen gebruik wordt gemaakt van vragenlijsten om de gewenste data te verzamelen, terwijl de Amerikaanse studies allen enkel vragenlijsten hebben gebruikt. Een ander verschil dat opvalt is de Amerikaanse nadruk op studenten. Waar de Nederlandse onderzoekers meer gebruik maken van middelbare scholieren, ziet men in Amerikaanse literatuur veel studies naar het drinkgedrag van studenten (zij het wel of niet in het verband van studieverenigingen). Uit onderzoek is gebleken dat de Nederlandse jongeren veel drinken, dit kan de reden zijn waarom Nederlandse onderzoekers zich richten op de jongere populatie. De Amerikaanse wetenschappers richten zich meer op het gevaarlijke drinkgedrag van studenten omdat deze kwestie in de VS. misschien juist meer onder de aandacht staat. Buiten de doelgroepen is er methodologisch gezien niet een bijzonder groot verschil in de werkwijze van de Amerikaanse en Nederlandse wetenschappers. Het zou zo kunnen zijn dat de Nederlandse onderzoekers kijken naar Amerikaanse studies of deze als leidraad nemen, wat resulteert in weinig verschil op methodologisch onderzoek.

Er zijn een aantal punten te noemen waarop onderzoekers van beide landen kunnen leren van elkaar. Dit is niet zo zeer op het methodologische aspect gericht, maar meer de onderwerpen die men aanhaalt. Er is toch een lichte neiging in onderzoeksrichting waar te nemen in zowel de Nederlandse

als de Amerikaanse studies. Zo ziet men in Nederland veel studies naar het erfelijke aspect, zonder specifiek in te gaan op genetische aspecten, en dat het onderwerp van familie en ouders door veel onderzoekers wordt gebruikt. Een verklaring voor de overeenkomsten die hier en daar in de onderzoeken te vinden zijn is de selecte groep onderzoekers en instellingen die zich voornamelijk bezig lijkt te houden met het onderwerp 'alcoholgebruik onder jongeren'. Men ziet dat enkele wetenschappers mee hebben gewerkt met een zeer groot aantal van de gevonden artikelen, deze samenwerking leidt tot het logische gevolg dat dezelfde, eigen, studies steeds worden aangehaald in vervolgonderzoeken. In de Amerikaanse studies is juist geen opvallende verwantschap te vinden in de wetenschappers en instellingen in het gevonden literatuurkader. Ondanks het feit dat de artikelen door verschillende wetenschappers zijn geschreven, ziet men ook in de Amerikaanse studies dat bepaalde onderwerpen belangrijk lijken te zijn, zoals de invloed van "peers" op alcoholconsumptie. Een andere verklaring voor deze neigingen naar bepaalde onderwerpen en verklaringen voor het probleem kan cultureel en maatschappelijk bepaald zijn. Een simpel voorbeeld hiervan zijn de campagnes van Postbus 51 die worden gevoerd in Nederland om de ouders en diens gedrag, zij het in de vorm van regels betreffende alcoholgebruik of de eigen alcoholconsumptie, onder de aandacht te brengen en mensen er bewust van te maken dat het gedrag van de ouders van invloed is op het gedrag van de kinderen (Postbus51, 2008). Het "normen en waarden" concept dat door de overheid wordt gepromoot lijkt dus effect te hebben. In Amerika ziet men juist dat de school en betrokkenheid bij school als belangrijk element wordt gezien in het alcoholgebruik van jongeren. Zo leest men in enkele onderzoeken hoe school en betrokkenheid bij de studie worden ingecalculiseerd als buffer tegen alcoholgebruik (Levy & Earleywine, 2003; Simons-Morton, 2004), waar anderen juist betrokkenheid bij de prestaties van sportploegen en 'schoolspirit' juist in verband stellen met verhoogd alcoholgebruik (Nelson & Wechsler, 2003).

In hoeverre de onderwerpen die worden gebruikt in beide landen op zullen gaan voor de jeugd van andere landen is op voorhand niet te zeggen, maar men zou er wel naar kunnen kijken en in overweging nemen voor eigen onderzoeken.

Aanbevelingen en opmerkingen voor vervolgstudies. Een factor die de uitkomst van deze studie in grote mate heeft beïnvloed, zijn uiteraard de artikelen en diens selectie. Analyse van andere artikelen kan vanzelfsprekend leiden tot andere uitkomsten en conclusies. De huidige studie geeft, met deze opzet, natuurlijk geen complete weergaven van al het bestaande onderzoek uit beide landen in de context van alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen, ondanks de inspanning om een zo representatief mogelijke selectie samen te stellen. Bij toegang tot andere databases kunnen andere studies worden geanalyseerd wat kan leiden tot een ander beeld en andere conclusies. Ook de selecties die zijn uitgevoerd tijdens het zoekproces, de trefwoorden waarop is gezocht en de beschikbaarheid van de full text artikelen kunnen worden aangepast met een andere uitkomst als resultaat. Daarnaast speelt mee dat in deze studie per land maar tien artikelen zijn meegenomen in de analyses. Vervolg onderzoeken zouden ervoor kunnen kiezen om meerdere artikelen per land te analyseren.

Een andere richting waar vervolgstudies zich op kunnen richten is de implementatie van de gevonden resultaten. Het voortbestaan van het probleem van alcoholgebruik onder jongeren en jong volwassenen zou wellicht kunnen zitten in de toepassing van resultaten uit wetenschappelijke studies in interventies. Mogelijkerwijs zijn overheidsinterventies en maatregelen niet, of niet goed gebaseerd op wetenschappelijke uitkomsten waardoor de pogingen om het probleem terug te dringen niet effectief zijn. Dit zou men kunnen onderzoeken door de interventies te analyseren en te bepalen in hoeverre deze zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek.

Referentielijst

- Bot, S.M., Engels, R.C.M.E., Knibbe, R.A., & Meeus, W.H.J. (2007). Sociometric Status and Social Drinking: Observations of Modelling and Persuasion in Young Adult Peer Groups. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35:929–941
- Brady, S.S., Tschann, J.M., Pasch, L.A., Flores, E., & Ozer, E.J. (in press). Violence Involvement, Substance Use, and Sexual Activity Among Mexican-American and European-American Adolescents. *Journal of Adolescent Health*, In press
- Catanzaro, S.J., & Laurent, J. (2004). Perceived family support, negative mood regulation expectancies, coping, and adolescent alcohol use: Evidence of mediation and moderation effects. *Addictive Behaviors*, 29: 1779–1797
- Collins, S.E., & Carey, K.B. (2007). The Theory of planned behavior as a model of heavy episodic drinking among college students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 21(4): 498–507
- Cooper, M. L. (2002). Alcohol Use and Risky Sexual Behavior among College Students and Youth: Evaluating the Evidence. *Journal of studies on alcohol*, 14: 101-117
- Cooper, M. L., Peirce, R. S., & Huselid, R. F. (1994). Substance use and sexual risk taking among Black adolescents and White adolescents. *Health Psychology*, 13(3): 251-262
- Dijkstra, A., Sweeney, L., & Gebhardt, W. (2001). Social cognitive determinants of drinking in young adults: Beyond the alcohol expectancies paradigm. *Psychology of Addictive Behaviors*, 21 (4): 587–591
- Engels, R.C.M.E., Wiers, R.W., Lemmers, L., & Overbeek, G. (2005). Drinking motives, alcohol expectancies, self-efficacy and drinking patterns. *Journal of drug education* 35(2): 147-166
- Feldman, L.R.N., Bartharvey, M.D., Holowaty, P., & Scottt, L.R.N. (1999). Alcohol Use Beliefs and Behaviors Among High School Students. *Journal of adolescent health*, 24: 48–58
- Gilles, D.M., Turk, C.L., & Fresco, T.D.M. (2006). Social anxiety, alcohol expectancies, and self-efficacy as predictors of heavy drinking in college students. *Addictive Behaviors*, 31: 388–398
- Hopfer, C.J., Timberlake, D., Haberstick, B., Lessem, J.M., Ehringer, M.A., Smolen, A., et al. (2005). Genetic influences on quantity of alcohol consumed by adolescents and young adults. *Drug and Alcohol Dependence*, 78: 187–193

- Hurtz, S.Q., Hendriksen, L., Wang, Y., Feighery, E.C., & Fortmann, S. P. (2007). The relationship between exposure to alcohol advertising in stores, owning alcohol promotional items, and adolescent alcohol use. *Alcohol and Alcoholism, 42*(2): 143–149
- Koopmans, J.R., & Boomsma, D.I. (1996). Familial resemblance in alcohol use: Genetic or cultural Transmission. *Journal of studies on alcohol, 1*: 19-28
- Koopmans, J. R., van Doornen, L.J.P., & Boomsma, D.I. (1997). Association between Alcohol Use and Smoking in Adolescent and Young Adult Twins: A Bivariate Genetic Analysis. *Alcoholism: Clinical and experimental research, 21*(3): 537-546
- Koopmans, J.R., Slutske, W. S., van Baal, G. C. M., & Boomsma, D.I. (1999). The Influence of Religion on Alcohol Use Initiation: Evidence for Genotype X Environment Interaction. *Behavior Genetics, 29*(6): 445-453
- Levy, B., & Earleywine, M. (2003). Reinforcement expectancies for studying predict drinking problems among college students: Approaching problem drinking from an expectancies choice perspective. *Addictive Behaviors, 28*: 551–559
- Magid, V., MacLean, M.G., & Colder, C.R. (2007). Differentiating between sensation seeking and impulsivity through their mediated relations with alcohol use and problems. *Addictive Behaviors 32*: 2046–2061
- Martino, S.C., Collins, R.L., Ellickson, P.L., Schell, T.L., & McCaffrey, D. (2005). Socio-environmental influences on adolescents' alcohol outcome expectancies: a prospective analysis. *Addiction, 101*: 971–983
- Monshouwer, K., Dorsselaer van, S., Gorter, A., Verdurmen, J. & Vollebergh, W. (2004). Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek 2003. *Utrecht: Trimbosinstituut*.
- Nelson, T.F., & Wechsler, H. (2003). School spirits: Alcohol and collegiate sports fans. *Addictive Behaviors, 28*: 1–11
- Poelen, E. A. P., Derks, E. M., Engels, R. C. M. E., van Leeuwe, J. F. J., Scholte, R. H. J., Willemsen, G. & Boomsma, D. I. (2008). The relative contribution of genes and environment to alcohol use in early adolescents: Are similar factors related to initiation of alcohol use and frequency of drinking? *Alcohol Clinical and Experimental Research, 32*(6): 975–982
- Poelen, E.A. P., Scholte, R. H. J., Willemsen, G., Boomsma, D. I., & Engels, R. C. M. E. (2007). Drinking by parents, siblings and friends as predictors of regular alcohol use in adolescents and young adults: A longitudinal twin-family study. *Alcohol & Alcoholism, 42*(4): 362–369.
- Postbus 51(2008). Campagne Alcohol en opvoeding. Verkregen op 5 augustus 2008, van <http://www.postbus51.nl/index.cfm?vid=F19DDEC2-5056-8814-78A87F848C730A7A>
- Settertobulte, W., Jensen, B.B., & Hurrelmann, K. (2001). Drinking among young Europeans. *Stockholm, WHO*
- Simons-Morton, B. (2004). Prospective association of peer influence, school engagement, drinking expectancies, and parent expectations with drinking initiation among sixth graders. *Addictive Behaviors 29*: 299–309

- Thush, C., & Wiers, R.W. (2007). Apples and oranges? Comparing indirect measures of alcohol-related cognition predicting alcohol use in at-risk adolescents. *Psychology of Addictive Behaviors, 21*(4): 587-591
- Trimbos Instituut (2007). *Nationale Drug Monitor: Jaarbericht 2007*. Utrecht
- Valkenberg, H., van der Lely, N., & Brugmans, M. (2007). Alcohol en jongeren: Een ongelukkige combinatie. *Consument en Veiligheid*
- Vazsonyi, A.T., Trejos-Castillo, E., & Huang, L. Risky Sexual Behaviors, Alcohol Use, and Drug Use: A Comparison of Eastern and Western European Adolescents. *Journal of Adolescent Health, 39*: 753.e1–753.e11
- Verdurmen, J., Monshouwer, K., Van Dorsselaer, S., Bogt, T.T., & Vollebergh, W. (2005). Alcohol Use and Mental Health in Adolescents: Interactions with Age and Gender--Findings from the Dutch 2001 Health Behaviour in School-Aged Children Survey. *Journal of Studies on Alcohol, 66*(5): 605-609.
- Van der Vorst, H., Engels, R. C. M. E., Dekovic', M., Meeus, W., & Vermulst, A. A. (2007). Alcohol-specific rules, personality and adolescents' alcohol use: a longitudinal person-environment study. *Addiction, 102*, 1064–1075
- Wells, S., Graham, K., Speechley, M., & Koval, J. J. (2005). Drinking patterns, drinking contexts and alcohol-related aggression among late adolescent and young adult drinkers. *Addiction, 100*: 933-944.
- Wiers, R.W. (1999). Wie raakt er verslaafd? *De psycholoog*: 146-151.
- Wiers, R.W., van Woerden, N, Smulders, F. T. Y., & de Jong, P. J. (2002). Implicit and Explicit Alcohol-Related Cognitions in Heavy and Light Drinkers. *Journal of Abnormal Psychology, 111*(4): 648–658.
- World Health Organisation (2004). *Global Status Report on Alcohol 2004*. Department of Mental Health and Substance Abuse. Geneva.
- Van der Zwaluw, C. S., Scholte, R. H. J., Vermulst, A. A., Buitelaar, J. K., Verkes, R. J., & Engels, R. C. M. E. (2008). Parental problem drinking, parenting, and adolescent alcohol use. *Journal of Behavior Medicine, 31*:189

Bijlage A Amerikaanse literatuur met biologische factoren voor alcoholgebruik

Auteur(s)	Titel	Onderwerp
Hopfer, C.J., Timberlake, D., Haberstick, B., Lessem, J.M., Ehringer, M.A., Smolen, A., et al. (2005).	Genetic influences on quantity of alcohol consumed by adolescents and young adults. *	Genen
NIH	Genetics, Pharmacokinetics, and Neurobiology of Adolescent Alcohol Use	Genen

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *

Bijlage B

Amerikaanse literatuur met psychologische factoren voor alcoholgebruik

Auteur(s)	Titel	Onderwerp
Collins, S.E., & Carey, K.B. (2007)	The Theory of planned behavior as a model of heavy episodic drinking among college students. *	Theory of planned behavior
Huchting, K., Lac, A., & LaBrie, J.W. (2008)	An application of the Theory of Planned Behavior to sorority alcohol consumption.	Theory of planned behavior
Epstein, J.S., & Botvin, G.J. (2008)	Media resistance skills and drug skill refusal techniques: What is their relationship with alcohol use among inner-city adolescents?	Self-efficacy
Crum, R.M., Storr, C.L., Ialongo, N., & Anthony, J.C. (2008)	Is depressed mood in childhood associated with an increased risk for initiation of alcohol use during early adolescence?	Persoonlijkheid
Magid, V., MacLean, M.G., & Colder, C.R. (2007)	Differentiating between sensation seeking and impulsivity through their mediated relations with alcohol use and problems. *	Persoonlijkheid
Simons, J.S., Christopher, M.S., & McLaury, A.E. (2004)	Personal strivings, binge drinking, and alcohol-related problems.	Persoonlijkheid
Gilles, D.M., Turk, C.L., & Fresco, T.D.M. (2006)	Social anxiety, alcohol expectancies, and self-efficacy as predictors of heavy drinking in college students. *	Persoonlijkheid, self-efficacy, verwachtingen
Crawford, L.A., & Novak, K.B. (2004)	Reactivity to conspicuousness and alcohol use among college students: The moderating effect of alcohol expectancies.	Verwachtingen
Levy, B., & Earleywine, M. (2003)	Reinforcement expectancies for studying predict drinking problems among college students: Approaching problem drinking from an expectancies choice perspective. *	Verwachtingen
Lewis, B.A., & O'Neill, H.K. (2000)	Alcohol expectancies and social deficits relating to problem drinking among college students.	Verwachtingen
Catanzaro, S.J., & Laurent, J. (2004)	Perceived family support, negative mood regulation expectancies, coping, and adolescent alcohol use: Evidence of mediation and moderation effects. *	Coping, verwachtingen
McNally, A.M., Palfai, T.P., Levine, V.R., & Moore, B.M. (2003)	Attachment dimensions and drinking-related problems among young adults: The mediational role of coping motives.	Coping

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *

Bijlage C Amerikaanse literatuur met sociale factoren voor alcoholgebruik

Auteurs	Titel	Onderwerp
Simons-Morton, B. (2004)	Prospective association of peer influence, school engagement, drinking expectancies, and parent expectations with drinking initiation among sixth graders. *	Peers, verwachtingen
Chassin, L., Pitts, S.C., & Prost, J. (2002)	Binge drinking trajectories from adolescence to emerging adulthood in a high-risk sample: predictors and substance abuse outcomes.	Peers, familie, persoonlijkheid
Guo, G., Elder, G.H., Cai, T., & Hamilton, N. (2008)	Gene-environment interactions: Peers' alcohol use moderates genetic contribution to adolescent drinking behaviour.	Peers
Hurtz, S.Q., Hendriksen, L., Wang, Y., Feighery, E.C., & Fortmann, S. P. (2007)	The relationship between exposure to alcohol advertising in stores, owning alcohol promotional items, and adolescent alcohol use. *	Reclame
Martino, S.C., Collins, R.L., Ellickson, P.L., Schell, T.L., & McCaffrey, D. (2005)	Socio-environmental influences on adolescents' alcohol outcome expectancies: a prospective analysis. *	Reclame, acceptatie, verwachtingen
Ellickson, P.L., Collins, R.L., Hambarsoomians, K., & McCaffrey, D.F. (2004)	Does alcohol advertising promote adolescent drinking? Results from a longitudinal assessment.	Reclame
Nelson, T.F., & Wechsler, H. (2003)	School spirits: Alcohol and collegiate sports fans.*	Vrijtijdsbesteding
Wagenaar, A.C., Toomey, T.L., & Lenk, K.M. (2005)	Environmental influences on young adult drinking.	Wetten en regels

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *

Bijlage D Nederlandse literatuur met biologische factoren voor alcoholgebruik

Auteur(s)	Titel	Onderwerp
Poelen, E. A. P., Derks, E. M., Engels, R. C. M. E., van Leeuwe, J. F. J., Scholte, R. H. J., Willemsen, G. & Boomsma, D. I. (2008)	The relative contribution of genes and environment to alcohol use in early adolescents: Are similar factors related to initiation of alcohol use and frequency of drinking? *	Genen, omgevingsfactoren
Koopmans, J.R., Slutske, W. S., van Baal, G. C. M., & Boomsma, D.I. (1999)	The Influence of Religion on Alcohol Use Initiation: Evidence for Genotype X Environment Interaction. *	Genen, religie
Koopmans, J. R., van Doornen, L.J.P., & Boomsma, D.I. (1997)	Association between Alcohol Use and Smoking in Adolescent and Young Adult Twins: A Bivariate Genetic Analysis	Genen, omgevingsfactoren
Koopmans, J.R., & Boomsma, D.I. (1996)	Familial resemblance in alcohol use: Genetic or cultural transmission *	Genen

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *

Bijlage E Nederlandse literatuur met psychologische factoren voor alcoholgebruik

Auteur(s)	Titel	Onderwerp
Van Der Vorst, H., Engels, R. C. M. E., Dekovic', M., Meeus, W., & Vermulst, A. A. (2007)	Alcohol-specific rules, personality and adolescents' alcohol use: a longitudinal person-environment study. *	Persoonlijkheid, familie
Verdurmen, J., Monshouwer, K., Van Dorsselaer, S., Bogt, T.T., & Vollebergh, W. (2005)	Alcohol Use and Mental Health in Adolescents: Interactions with Age and Gender-- Findings from the Dutch 2001 Health Behaviour in School-Aged Children Survey	Persoonlijkheid
Wiers, R.W. (1999)	Wie raakt er verslaafd? *	Verwachtingen
Engels, R. C. M. E., Wiers, R.W., Lemmers, L., & Overbeek, G. (2005)	Drinking motives, alcohol expectancies, self-efficacy and drinking patterns	Verwachtingen, self-efficacy, motivatie
Dijkstra, A., Sweeny, L., & Gebhardt, W. (2001)	Social cognitive determinants of drinking in young adults: Beyond the alcohol expectancies paradigm. *	Verwachtingen, self-efficacy, sociale norm
Wiers, R.W., van Woerden, N, Smulders, F. T. Y., & de Jong, P. J. (2002)	Implicit and Explicit Alcohol-Related Cognitions in Heavy and Light Drinkers	Verwachtingen
Thush, C., Wiers, R.W. (2007)	Apples and oranges? Comparing indirect measures of alcohol-related cognition predicting alcohol use in at-risk adolescents *	Cognitie
Thush, C. (2008)	Interactions between implicit and explicit cognition and working memory capacity in the prediction of alcohol use in at-risk adolescents.	Cognitie

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *

Bijlage F Nederlandse literatuur met sociale factoren voor alcoholgebruik

Auteurs	Titel	Onderwerp
Bot, S. M., Engels, R. C. M. E., Knibbe, R. A., & Meeus, W.H. J.(2007)	Sociometric Status and Social Drinking: Observations of Modelling and Persuasion in Young Adult Peer Groups. *	Peers, acceptatie
Poelen, E.A. P., Scholte, R. H. J., Willemsen, G., Boomsma, D. I., & Engels, R. C. M. E. (2007)	Drinking by parents, siblings and friends as predictors of regular alcohol use in adolescents and young adults: A longitudinal twin-family study. *	Peers, familie
van der Zwaluw, C. S., Scholte, R. H. J., Vermulst, A. A., Buitelaar, J. K., Verkes, R. J., & Engels, R. C. M. E. (2008)	Parental problem drinking, parenting, and adolescent alcohol use. *	Ouders
Van Zundert, R. M. P., Van Der Vorst, H., Vermulst, A. A., & Engels, R. C. M. E. (2006)	Pathways to alcohol use among Dutch Students in regular education and education for adolescents with behavioral problems: The role of parental alcohol use, general parenting practices and alcohol specific parenting practices.	Ouders
Van der Vorst, H., Engels, R. C. M. E., Meeus, W., Dekovic, M., & Vermulst, A. (2006).	Parental attachment, parental control and early development of alcohol use: a longitudinal study.	Ouders
van der Vorst, H., Engels, R. C. M. E., Meeus, W., & Dekovic, M. (2006)	Parental attachment, parental control and early development of alcohol use: A longitudinal study	Ouders

NOOT: Artikelen die zijn opgenomen in de vergelijking zijn aangegeven met een *